

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

JUSTISDEPARTEMENTET	
16 FEB 2009	
SAKSNR.	200801140
VEDKONTROLL	LOV / E / KHR
DOK.NR.	82
ARKIVKODE	

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres ref
200801140 EO/KHR

Vår ref
08/610-7 BAK

Dato
13.2.2009

NOU 2007:13 Den nye sameretten - Uttalelse

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) viser til oversendelse av 15.2.2008 fra Justis- og politidepartementet (JD) om ovennevnte. Vi viser videre til vår uttalelse til NOU 2008: 5 i brev av 2.12.2008 til Fiskeri- og kystdepartementet.

KRD har merknader til Samerettsutvalget forslag til *Lov om saksbehandling og konsultasjoner ved tiltak som kan få virkning for naturgrunnlaget i tradisjonelle samiske områder (saksbehandlings- og konsultasjonsloven)*. Forslaget inneholder nærmere saksbehandlings- og konsultasjonsregler med en rekke nye bestemmelser som blant annet kommuner og fylkeskommuner vil måtte forholde seg til når det overveies å iverksette tiltak som kan berøre samiske interesser.

Nedenfor presenterer vi noen prinsipielle betraktninger i tilknytning til forslaget til nye lovbestemmelser. Dersom JD på bakgrunn av høringen skulle finne det aktuelt å gå videre med dette forslaget, ønsker vi å bli informert slik at vi kan gi en mer konkret tilbakemelding på de foreslåtte formuleringene med bakgrunn i blant annet høringssvarene fra KS og berørte kommuner.

Saksbehandling

Prinsippene som ifølge lovforslaget skal legges til grunn ved behandling av saker som berører samiske interesser er i hovedsak en tydeliggjøring av gjeldende rett. Forslagene om *alminnelige saksbehandlingsregler* i kapittel 2 kan således gjøre det mer synlig for kommunene hvilke forpliktelser de allerede har i dag med hensyn til å innhente opplysninger om samiske interesser og vektlegge disse i sin saksbehandling.

Kapittel 4 i lovutkastet omhandler *forskjellige bestemmelser*. Det fremgår av utkast til § 25 at Sametinget har rett til representasjon i "offentlig oppnevnte" råd og utvalg mv. som behandler spørsmål om bruk, utnyttelse og disponering av grunn og ressurser i

tradisjonelle samiske områder. Av merknadene går det frem at formuleringen "offentlig oppnevnte" er valgt for å gjøre det klart at bestemmelsen ikke gjelder for organer som sammensettes ved demokratiske valg. Selv om valg til kommunestyre og fylkesting er unntatt, bør det fremgå klart at også valg av formannskap og fylkesutvalg – som jo velges av og blant kommunestyre- og fylkestingsmedlemmene – også er unntatt.

Det som imidlertid er mer problematisk i forhold til dette lovforslaget, er ordningen i mange kommuner med å dele inn kommunestyret og fylkestinget i komitéer, jf. kommuneloven § 10 a. Etter denne bestemmelsen kan kommunestyret og fylkestinget selv opprette kommunestyrekomitéer og fylkestingskomitéer som saksforberedende organer for kommunestyret og fylkestinget. Kommunestyrekomitéen og fylkestingskomitéen kan bare være sammensatt av medlemmer fra kommunestyret og fylkestinget. De kan ikke ha medlemmer utenfra. Denne organiseringen av kommunestyrets og fylkestingets arbeid er utbredt. Det bør derfor presiseres i lovutkastet at bestemmelsen om Sametingets rett til å være representert i offentlig oppnevnte organer heller ikke vil gjelde for disse komitéene.

Når det gjelder samisk representasjon for øvrig i nemnder, råd og utvalg som behandler spørsmål om bruk, utnyttelse og disponering av grunn mv, er det viktig å tenke på hvordan dette skal gjennomføres i praksis. Sametingets representant vil her komme i tillegg til de representanter som de politiske partiene/grupperingene i et kommunestyre/fylkesutvalg velger og etter det vi forstår, delta som fast medlem i vedkommende organ. Generelt er KRD skeptisk til en slik særskilt representasjon i lokale eller fylkeskommunale organer, og vi har heller ingen formening om hvilket omfang en slik representasjon vil kunne få.

Konsultasjoner

Når det gjelder forslaget om nye regler om konsultasjoner i kapittel 3 *Konsultasjoner og konsultasjonsprosedyrer*, representerer disse en helt ny rettsstilstand for kommuner og fylkeskommuner.

For å oppfylle samenes rett som urfolk til å bli konsultert i saker som angår dem, nedfelt i ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, artikkel 6, ble det 11. mai 2005 inngått en avtale mellom Kommunal- og regionalministeren og Sametingspresidenten om prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. Sametinget ga i plenum 1. juni 2005 sin tilslutning til prosedyrene. Ved kongelig resolusjon 1. juli 2005 ble det stadfestet at de avtalte prosedyrene skal gjelde for hele statsforvaltningen. Statlige myndigheter kan også ha en plikt til å konsultere med andre samiske interesser i tillegg til Sametinget. Dette gjelder særlig i saker som direkte berører samiske næringer, slik som reindriften.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet ga 23. juni 2006 ut en veileder for statlige myndigheters konsultasjoner med Sametinget og eventuelle øvrige samiske interesser.

Det følger av merknadene til denne at konsultasjonsplikten gjelder for regjeringen, departementer, direktorater og andre underliggende virksomheter (eksempelvis fylkesmenn). Prosedyrene gjelder imidlertid ikke for kommunene og fylkeskommunene. Det er bare i saker der kommunene har fått delegert statlig myndighet, for eksempel fra fylkesmannen eller Direktoratet for naturforvaltning, at konsultasjonsprosedyrene også vil kunne gjelde for kommunene dersom vilkårene for øvrig er til stede.

Konsultasjonsplikten mellom statlige myndigheter og Sametinget slik den nå foreligger, er altså av ganske ny dato. Etter KRDs oppfatning bør denne ordningen evalueres før en konsultasjonsplikt i samiske saker eventuelt lovfestes og i tillegg – i henhold til lovforslagets § 15 – utvides til å omfatte kommuner og fylkeskommuner på linje med statlig myndigheter. Erfaringene hittil med konsultasjonsplikten er at ordningen er krevende å praktisere, og det knytter seg usikkerhet til gjennomføringen. Vi mener i utgangspunktet det er lite formålstjenlig å skulle lovfeste og utvide konsultasjonsplikten før den statlige avtalebaserte konsultasjonsordningen er nærmere gjennomgått.

Kapittel 17.4 drøfter behovet for en lovfesting av konsultasjonsplikten. Utvalget finner lovfesting mest hensiktsmessig i forhold til blant annet å synliggjøre forpliktelsene for de organer som er omfattet, men det slås også fast at noen folkerettslig forpliktelse til *lovfesting* ikke finnes. Det sentrale vil være innholdet i konsultasjonene og om de samiske representanter har en reell mulighet til å påvirke prosessen og utfallet, noe som etter vårt syn også kan oppnås på andre måter enn gjennom lovfesting. I forhold til kommunenes og fylkeskommunenes konsultasjonsplikt viser vi til prinsippene for statlig styring med kommunesektoren som tilsier styringsformer basert på dialog. Vi imøteser i denne forbindelse høringsuttalelsene fra KS og berørte kommuner.

Den avtalebaserte ordningen fra 2005 mellom statlige myndigheter og Sametinget omfatter altså ikke kommunesektoren, og etter vårt syn bør det i utgangspunktet – i stedet for lovfesting – vurderes avtalebaserte ordninger også i forhold til en kommunal og fylkeskommunal konsultasjonsplikt; jf. ordningen for konsultasjoner mellom regjeringen og KS.

Avslutningsvis vil vi påpeke at forslagene nødvendigvis vil innebære ekstra kostnader og merarbeid for kommunesektoren hvis de gjennomføres i sin nåværende form.

Med hilsen

Hanne Finstad e.f.
avdelingsdirektør

Baard Krag
rådgiver